

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obdo/91/2018
Identifikačné číslo spisu: 4610201487
Dátum vydania rozhodnutia: 20.06.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hullová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:4610201487.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu ZUKEP s. r. o., Krušovská ulica 4776, Topoľčany, IČO: 36 536 008, zastúpeného Advokátska kancelária STOKLASA & STOKLASOVÁ s. r. o., Farská 25, Nitra, IČO: 36 856 282, proti žalovanému 1/ W.. W. G., nar. X. K. XXXX, bytom Y. XXX/XX, I. a žalovanej 2/ W.. S. G., nar. XX. C. XXXX, bytom Y. XXX/XX, I., obaja zastúpení Advokátska kancelária JUDr. Ladislav Pavlovič s. r. o., Námestie SNP 19, Bratislava, IČO: 47 238 526, o zaplatenie 25.819,82 Eur s prísl., o dovolaní žalovaných proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 15Cob/134/2017-878 z 22. mája 2018, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a .

II. Žalobca m á proti žalovaným n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

III. Návrh žalovaných na odklad vykonateľnosti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 15Cob/134/2017-878 z 22. mája 2018 z a m i e t a .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Topoľčany (ďalej aj „súd prvej inštancie“), po zrušení jeho predchádzajúceho rozsudku č. k. 8Cb/98/2010-645 zo 4. júla 2013 v spojení s opravným uznesením č. k. 8Cb/98/2010-728 zo 6. februára 2014 uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 15Cob/66/2014-748 z 29. mája 2015 a vrátení veci na ďalšie konanie, opätovne vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 8Cb/98/2010-836 z 2. júna 2017 uložil žalovaným povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 18.785,16 Eur s 8,5 % p. a. úrokom z omeškania od 8. marca 2008 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku, vo zvyšku žalobu zamietol a rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania.

2. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že dňa 5. septembra 2005 uzatvorili žalobca ako zhotoviteľ a žalovaní ako objednávateľia zmluvu o dielo č. 08/2005, predmetom ktorej bola realizácia stavby rodinného domu v I.. Dohodnutú cenu diela 156.949,31 Eur zaplatili žalovaní iba sčasti, a to sumu 146.358,56 Eur. Výpoveďou konateľ a žalobcu, svedka W.. S. T., X. Y., G. K., ako aj výpoveďou žalovanej 2/ mal za preukázané, že v

priebehu realizácie prác sa účastníci dohodli zmluvou, uzatvorenou v ústnej forme, na vykonaní prác navyiac. Žalobca akceptoval objednávky žalovaných na výkon prác navyiac, a to kúrenárskych a plynárenských prác, prípojky vody, kanalizácie, tepelnej izolácie, poterov a všetkých inžinierskych sietí. Uviedol, že vykonanie prác podľa zmluvy o dielo (takzvaná hrubá stavba), ale aj ďalších prác PSV (t. j. pomocná stavebná výroba - inštalácie, izolácie a podobne) potvrdil vo vyhotovenom posudku č. 36/2012 zo dňa 23. februára 2012 znalec W. E., pričom cenu navyiac prác vyčíslil sumou 22.232,05 Eur. So zreteľom na uvedené súd prvej inštancie cenu všetkých žalobcom vykonaných prác určil celkovou sumou 179.181,36 Eur (156.949,31 Eur + 22.232,05 Eur), od ktorej odpočítal žalovanými zaplatenú sumu 146.358,53 Eur a tiež sumu 14.037,67 Eur, v rozsahu ktorej bolo konanie zastavené. Žalovanými vznesenú námietku premlčania považoval súd prvej inštancie za nedôvodnú. Pri jej posudzovaní vychádzal zo spotrebiteľského charakteru predmetnej zmluvy (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka), z dátumu - február 2008, kedy boli práce ukončené a dňa podania žaloby - 1. marec 2010. Vzhľadom na uvedené súd uzavrel, že právo bolo uplatnené pred uplynutím premlčacej lehoty, upravenej v § 100 ods. 1 a § 101 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“). Priznaný úrok z omeškania odôvodnil ustanovením § 517 OZ, § 3 ods. 1 a § 10c Nariadenia vlády č. 87/95 Z. z. Žalobcom požadovaný úrok z omeškania v sadzbe 0,05 % denne žalobcovi nepriznal s odôvodnením, že žalobca nepreukázal, že sa táto - účastníkmi dohodnutá sadzba úroku z omeškania - týkala aj prác navyiac. O náhrade trov rozhodol s poukazom na § 255 ods.1 a 2, § 256 ods. 1, § 262 ods. 1 a § 396 ods. 3 CSP a pomer úspechu strán v spore.

3. Na odvolanie žalobcu i žalovaných Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 15Cob/134/2017-878 z 22. mája 2018 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 23.887,45 Eur s 8,5 % p. a. úrokom z omeškania od 08. marca 2008 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol a súčasne priznal žalobcovi proti žalovaným nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 19,86 %.

4. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že následne po uzatvorení písomnej zmluvy o dielo došlo ústnou formou k uzatvoreniu dohôd o ďalších prácach, pričom tieto - súhlasne so súdom prvej inštancie - nepovažoval za ústnou formou dohodnuté rozšírenie predmetu diela, dohodnutého v písomnej zmluve o dielo. Súhlasil so záverom súdu prvej inštancie, že navyiac práce tvorili samostatný predmet objednaného diela a ich vykonanie, v zmysle ústnej dohody sporových strán, mal tiež za nepochybne preukázané. Naopak, za nepreukázané odvolací súd označil tvrdenie žalovaných, že viaceré práce a dodávky si zabezpečovali sami. Za nedôvodnú považoval aj námietku žalovaných, že cena diela mala byť znížená o 5 % z titulu tzv. zádržného, keďže dielo nebolo žalobcom riadne protokolárne odovzdané, a to s poukazom na riadne vykonanie diela bez väd a jeho faktické prevzatie žalovanými bez výhrad. Za správne považoval odvolací súd aj určenie počiatku omeškania s úhradou ceny za vykonané práce navyiac súdom prvej inštancie, a to dňom nasledujúcim po márnom uplynutí lehoty splatnosti faktúry č. 2008/2006, ktorú odvolací súd považoval za výzvu na zaplatenie v zmysle § 340 ods. 2 Obch. zák. Odvolací súd sa stotožnil s námietkou žalobcu, že postup súdu prvej inštancie nebol správny, keď cenu navyiac prác 22.232,05 Eur, vyčíslil znalec W. E., nenavýšil o DPH. Konštatoval, že žalobca je platcom DPH, bolo preto potrebné k znalcom vyčíslenej cene pripočítať v tom čase platnú sadzbu DPH 19 %, ktorá predstavuje sumu 4.224,09 Eur. Odvolací súd uzavrel, že žalobca na stavbe rodinného domu žalovaných vykonal práce na základe písomnej zmluvy o dielo v sume 156.949,31 Eur a práce na základe ústnych dohôd (naviac práce) v sume 27.334,34 Eur. Všetky žalobcom vykonané práce tak predstavujú sumu 184.283,65 Eur, ktorú je potrebné ponižovať o žalovanými zaplatenú sumu 146.358,53 Eur a sumu 14.037,67 Eur, v rozsahu ktorej bola žaloba vzatá späť. So zreteľom na uvedené odvolací súd podľa § 388 CSP rozsudok súdu prvej inštancie zmenil. Výrok týkajúci sa nároku na náhradu trov odôvodnil odkazom na § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP, § 255 ods. 1 CSP, § 256 ods. 1 CSP a pomer úspechu strán v spore.

5. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalovaní (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie navrhujúc rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolatelia založili prípustnosť dovolania na ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ CSP tvrdiac, že rozhodnutie

odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od rozhodnutí dovolacieho súdu v obdobných veciach, pričom ako príklad uviedli uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5MOBdo/3/2012 z 31. mája 2012. Súdom obidvoch inštancií vytykali nesprávne právne posúdenie veci. Opätovne vyslovili názor, že žalobcovi nevzniklo právo na zaplatenie plnej ceny diela, nakoľko dielo nebolo žalovaným doposiaľ riadne protokolárne odovzdané a preto si žalobca podľa zmluvy mohol uplatňovať iba nárok na plnenie znížený o 5 % z dohodnutej ceny diela (čl. V bod 5.2 zmluvy). Za nesprávny a odporujúci ustanoveniu § 554 Obchodného zákonníka označili aj ďalší záver obidvoch súdov (prvoinštančného a odvolacieho), a to, že žalobca si splnil povinnosť odovzdať dielo žalovaným tým, že žalovaní „vstúpili do užívania diela“ aj napriek dohodnutému procesu protokolárneho preberacieho konania. So zreteľom na uvedené vyjadrili presvedčenie, že dielo im nebolo do dnešného dňa odovzdané. Súdu prvej inštancie, ako aj odvolaciemu súdu vytykali, že nezohľadnili všetky, žalovanými vo vlastnej réžii a na vlastné náklady obstarané dodávky a materiály, a to napriek vykonaným dôkazom, svedeckej výpovedi svedka pána Y., ako aj potvrdeniu samotným žalobcom. Záverom požiadali o odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozsudku, nakoľko sú presvedčení, že súdy vec nesprávne právne posúdili a napadnutým rozsudkom priznaná suma je pre nich likvidačná.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací v zmysle ustanovenia § 35 CSP (ďalej aj „dovolací súd“ alebo „NS SR“), po zistení, že dovolanie podala včas strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP a contrario) najskôr skúmal, či tento mimoriadny opravný prostriedok žalovaných je prípustný.

7. Dovolatelia odôvodnili prípustnosť dovolania ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ CSP v spojení s § 432 ods. 1 CSP.

8. Podľa ust. § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

9. Podľa ust. § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (písm. a/).

10.1 Podľa ust. § 432 ods. 1 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

10.2 Podľa ust. § 432 ods. 2 CSP, dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

11. Podľa ust. § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

12. Podľa ust. § 440 CSP, dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

13. Dovolatelia vyvodzujú prípustnosť dovolania z ust. § 421 ods. 1 písm. a/ CSP namietajúc, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, pričom rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od rozhodovacej praxe v obdobných veciach. Tvrdený odklon od ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky preukazovali žalovaní odkazom na rozhodnutie NS SR sp. zn. 5MOBdo/3/2012 zo dňa 31. mája 2012.

14. V súvislosti so žalovanými tvrdným dovolacím dôvodom judikatúrneho odklonu dovolací súd upriamuje pozornosť na to, že samotní dovolatelia podstatu odklonenia sa - v čom vidia rozdielnosť

rozhodovania a posudzovania právnej otázky v prejednávanej právnej veci - od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nekonkretizovali v dovolaní a nevysvetlili, ako dovolací súd rozhodol v iných obdobných veciach v minulosti, resp. v rozhodnutí NS SR sp. zn. 5MOBdo/3/2012 z 31. mája 2012. CSP v tomto smere zaťažuje argumentačnou povinnosťou dovolateľa, a nie dovolací súd. Dovolateľ okrem prostého označenia jednej spisovej značky rozhodnutia NS SR (5MOBdo/3/2012 z 31. mája 2012) nekonkretizoval právnu otázku vyriešenú ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu a právne posúdenie odvolacieho súdu v posudzovanom prípade, ktoré rozporuje. Právne otázky takto dovolateľom v dovolaní nenastolené, nepomenované a nekonkretizované nemajú relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa citovaného ustanovenia. Úlohou dovolacieho súdu nie je, aby svojim výkladom textu dovolanie fakticky dopĺňal, či domýšľal niektoré jeho náležitosti.

15. Dovolatelia sa v dovolaní v podstate zaoberali vecnou správnosťou právnych záverov súdov (právnym posúdením prejednávanej veci) pričom za nesprávny označili právny záver obidvoch súdov, že si žalobca splnil povinnosť odovzdať dielo žalovaným tým, že žalovaní „vstúpili do užívania diela“, a to napriek dohodnutému procesu protokolárneho preberacieho konania. Súdu prvej inštancie, ako aj odvolaciemu súdu vytýkali aj nesprávne vyhodnotenie vykonaných dôkazov, keď na základe svedeckých výpovedí, ako aj vyjadrení účastníkov súdy nemali preukázané nimi - vo vlastnej ržii a na vlastné náklady - obstarané dodávky a materiály. Nesprávne právne posúdenie veci a ani nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu však samé o sebe nezakladajú prípustnosť dovolania v zmysle citovaného § 421 ods. 1 písm. a/ v spojení s § 432 CSP.

16. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

17. Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno - iba v prípadoch Civilným sporovým poriadkom výslovne stanovených - napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (viď napríklad rozhodnutia NS SR sp. zn. 1 Cdo 113/2012 , 2 Cdo 132/2013 , 3 Cdo 18/2013 , 4 Cdo 280/2013 , 5 Cdo 275/2013 , 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

18. Z relevantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že systém opravných prostriedkov zakotvený v právnom poriadku zmluvnej strany Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) musí byť nevyhnutne v súlade s požiadavkami čl. 6 Dohovoru. Vo všeobecnosti pre použitie mimoriadnych opravných prostriedkov platí, že sú prípustné iba vo výnimočných prípadoch. ESLP v rámci svojej rozhodovacej praxe už viackrát vyslovil nezlučiteľnosť mimoriadneho opravného prostriedku s princípom právnej istoty a konštatoval porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru vtedy, keď k nariadeniu opätovného preskúmania veci došlo (len) z dôvodu existencie odlišného právneho posúdenia veci (porovnaj Roseltrans proti Rusku, rozsudok z roku 2005). Vo veci Abdullayev proti Rusku (rozsudok z roku 2010) ESLP zdôraznil, že v záujme právnej istoty zahrnutej v čl. 6 Dohovoru by právoplatné rozsudky mali vo všeobecnosti zostať „nedotknuté“. K ich zrušeniu by preto malo dochádzať iba pre účely nápravy zásadných, hrubých a podstatných väd. Podľa názoru ESLP v žiadnom prípade však za takú vadu nemožno označiť skutočnosť, že na predmet konania existujú dva odlišné právne názory [viď napríklad Sutyazhnik proti Rusku (rozsudok z roku 2009) alebo Bulgakova proti Rusku (rozsudok z roku 2007)]. Princíp právnej istoty tu môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov (pozri Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009).

19. Pri uplatnení tézy, vyplývajúcej z rozhodnutí ESLP, podľa ktorej rozhodnutia súdov predstavujúce *res iudicata* „majú zostať nedotknuté“, treba na prípady možnosti prelomenia záväznosti a nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí hľadieť ako na výnimky z tejto zásady. Aj Civilný sporový poriadok so zreteľom na uvedené upravuje podmienky prípustnosti dovolania a prípady, v ktorých možno právoplatné rozhodnutie napadnúť dovolaním považuje len za výnimku zo zásady jeho záväznosti a nezmeniteľnosti. Právnu úpravu, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade vykladať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad.

20. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by NS SR bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03].

21. Dovolateľ je povinný jednoznačne uviesť, v čom vidí prípustnosť dovolania. Ak v dovolaní absentuje uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania; jediný prípad, o ktorý sa však nejedná v prejednávanej veci, v ktorom výnimočne vedie dovolateľa k tomu, aby svoje dovolanie niečím doplnil alebo nedostatok niečoho v dovolacom konaní odstránil, vyplýva z ustanovenia § 436 ods. 1 CSP.

22. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovaných neumožňuje, aby bol na jeho základe uskutočnený meritórny prieskum. So zreteľom na to, dovolací súd uzatvára, že dovolanie žalovaných je procesne neprípustné a preto ho podľa § 447 písm. f/ CSP odmietol.

23. Vzhľadom k tomu, že dovolací súd odmietol dovolanie žalovaných ako neprípustné, je neopodstatnený návrh žalovaných na odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku podľa § 444 ods. 1 CSP, z dôvodu ktorého mu dovolací súd nevyhovel.

24. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP, § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP). O výške náhrady trov dovolacieho konania žalobcu rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

25. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.